

Dolnočermenský zpravodaj

12/2008

Vánoční vydání

Vydává Obec Dolní Čermná

Chtíc, aby spal

Chtíc, aby spal, tak zpívala,
synáčkovi,
matka, jež ponocovala,
miláčkovi:
Spi, nebes dítě milostné,
Pán jsi a Bůh,
přeje ti v lásce celý ráj,
pozemský luh.

Dřímej, to matky žádost je,
holubičko,
v tobě se duše raduje,
ó, perličko!
Nebesa chválu pějící tvou,
slávu a čest,
velebí tebe každý tvor,
tisíce hvězd.

Ó lilie, ó fialko,
ó růže má,
dřímej, má sladká útěcho,
zahrádko má!
Labuti má a loutno má,
slavíčku můj,
dřímej, má harfo líbezná
synáčku můj!

Miláčku, spi a zmlkněte,
andělové,
před Bohem se mnou klekněte,
národové!
Sestoupil v pravdě boží syn
na naši zem,
přinesl spásu, pokoj svůj
národům všem.

Zamyšlení

Naklonění zemské osy způsobuje, že se v našich zeměpisných šířkách v průběhu roku mění délka dne. O Vánocích, které jsou bezprostředně umístěny za zimní slunovrat, kdy se slunce na své pomyslné pouti začíná vracet ze své dráhy těsně nad horizontem nahoru na oblohu, jsou dlouhé noci. Vstáváme za tmy, za tmy se vracíme z práce. Dlouhé večery byly odnepaměti prostorem k zamyšlení a bylo by škoda, kdyby televize tuto možnost z našeho života odsunula.

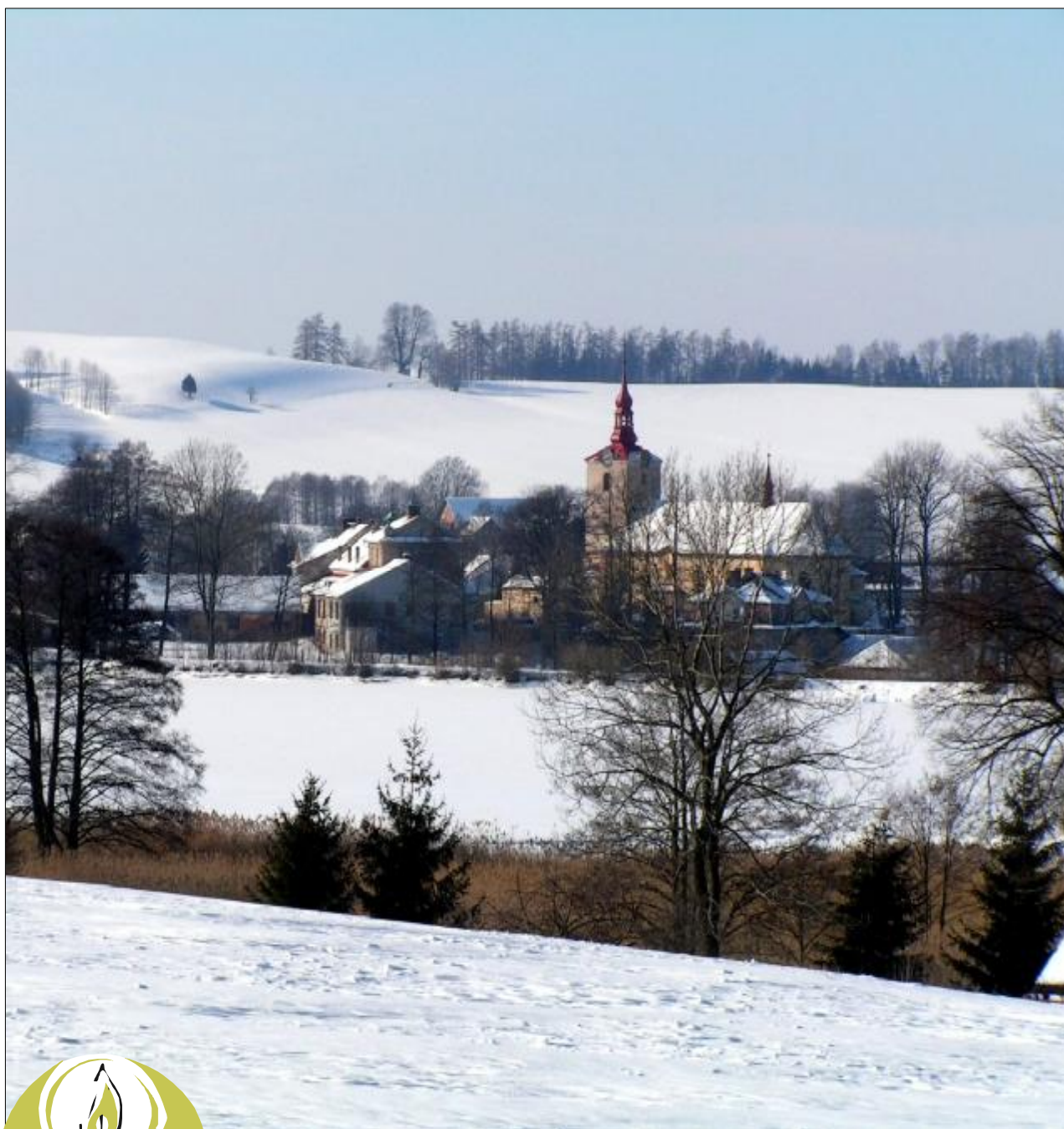
Nedávno se páter Vacek v promluvě dotkl zajímavého tématu. Odpovědnosti. Zastavme se chvíli nad tím pojmem. Zpravidla nám nejprve vyvstanou na mysli takové veličiny jako rodina, zaměstnání, svěřený majetek, výchova. Jdeme-li dál, zjistíme, že každý máme svůj díl odpovědnosti v podstatě za všechno co se děje kolem nás. Nevšímavost nás odpovědnosti nezavádí. Možná, že kdybychom si dokázali víc všimnout drobných nepravostí, nemuseli by poslanci přemýšlet od kolika let mají nastavit trestní odpovědnost nezletilých. Možná, že by se i nastavilo všeobecné povědomí, že některé věci se nedělají, už proto, že by mne někdo mohl napomenout nebo i jen významně pozvednout obočí.

Největší odpovědnost má člověk sám za sebe. Jde jen o to, která autorita nás bude posuzovat. Věřící lidé mají výhodu v tom, že mají svého Boha a každé náboženství má nějaký soubor opatření a předpisů, podle kterých je možno se orientovat. Nevěřící to mají složitější. Buď se dobrovolně podřizují mravnímu kodexu, který je nastaven pro určitý stupeň vývoje společnosti, anebo jsou odkázáni na autoritu právní, čili lidskou. A protože soudce je taky jenom člověk, ne každý se dokáže této autoritě podřídit.

Ať tak nebo onak, vždycky nakonec bude záležet jen na nás samotných, kterou autoritu si vybereme a jak ten svůj život prožijeme. Možná, že by pro nás mohlo být návodem rčení, které kdysi formuloval Jan Werich: „Když už člověk jednou je, tak má koukat, aby byl. A když kouká, aby byl a je, tak má být to, co je a nemá být to, co není, jak tomu v mnoha případech je.“

Přeji všem občanům krásné a klidné Vánoce, pevné zdraví a pod stromeček lopatu optimismu do roku 2009.

Vlastislav Vyhnálek, starosta

Vánoční inspirace

Vánoce jsou časem obdarování v nejrůznějších podobách: u vánočního stromku, při koledách u Betléma, v setkáních s našimi příbuznými a známými u svátečního stolu, v přátelských rozhovorech.

A co jiného je vlastně modlitba než důvěrný rozhovor...

Je typické, že právě o modlitbě máme tolik falešných a mylných představ! Kolik z nás je přesvědčeno, že se modlí jen „kosteloví“ lidé nebo že modlitba je jen cosi tuze zbožného a odtrženého od života. Kolik lidí si myslí, že je třeba se modlit jen

tehdy, když je jim nejhůře a že modlitba již vlastně ani nepatří k současnému *uvědomělému* člověku.

Ve skutečnosti je modlitbou vše, co člověk pravdivě - *ze svého srdce* - vysílá k nebi...

Když jsem byl paní redaktorkou Zpravodaje osloven, abych napsal nějaké zamyšlení, napadla mne následující inspirace ve formě jakési modlitby:

Nauč mě umění malých kroků.

- ▼ Neprosím o zázrak, můj Pane, ale o sílu pro svůj obyčejný, všední život.
- ▼ Učiň mě hledajícím a nalézajícím, sebejistým v pravý čas. Obdař mne jemnocitem, abych dokázal odlišit prvořadé od druhořadého.
- ▼ Prosím o ukázněnost svého života, abych jím jen tak neproklouzl. Abych rozdělil rozumně své dny a neprospal tak záblesky nového světla přicházející milosti, nové obzory svých možností.
- ▼ Abych si aspoň tu a tam našel čas na umělecký zážitek.
- ▼ Dovol mi přesvědčit se o tom, že snít o minulosti či budoucnosti mi nepomůže. Pomož mi co nejlépe zvládnout to, co je mi nyní nejbližší - právě tuto prožívanou hodinu – a tu považovat v tuto chvíli za nejdůležitější.
- ▼ Ochraň mě před naivní vírou, že v životě musí jít všechno hladce a snadno.
- ▼ Daruj mi ono střízlivé poznání, že těžkosti, porážky, neúspěchy a zklamání jsou přirozenou součástí života, že díky nim my lidé rosteme a dozráváme.
- ▼ Připomínej mi, že srdce se může úspěšně shodnout s rozumem. Pošli mi v pravou chvíli někoho, kdo má odvalu říci mi pravdu s láskou.
- ▼ Chléb každodenní dej mi pro tělo i duši, onen projev Tvé lásky, to přátelské echo.
- ▼ A aspoň tu a tam náznak, že jsem užitečný...
- ▼ Víím, že mnoho problémů se řeší zastavením se: dej, abych dokázal trpělivě čekat. Ať vždycky nechám Tebe, i ostatní, s nimiž se setkám, dohovorit. To nejdůležitější si člověk neříká sám, to nejdůležitější mu bývá řečeno.
- ▼ Vnukni mi pravou chvíli a pravé místo, kde mohu zanechat balíček dobra - slovy či beze slov.
- ▼ Ty víš, jak velmi potřebuji Tvé přátelství, Tvé vedení. Dej, abych dorostl této nejtěžší, nejriskantnější a nejkrásnější záležitosti svého života.
- ▼ Chraň mě, abych svojí liknavostí a vypočítavostí nepromarnil svůj život.
- ▼ Nedávej mi to, co si přeji, ale to, co opravdu potřebuji ke své životní zralosti.

Nauč mne umění malých kroků, protože právě těmi dojdu bezpečně až k Tobě, můj Pane.

Všem čtenářům Zpravodaje přeji spokojené a radostné prožití nastávajících vánočních svátků. Budou to chvíle vzájemného obdarování, klidu i rodinné pohody. Vyprošuji vám také pevné zdraví, potřebnou životní naději a optimismus v novém roce 2009.

Pavel Seidl

Vánoce v Dolní Čermné

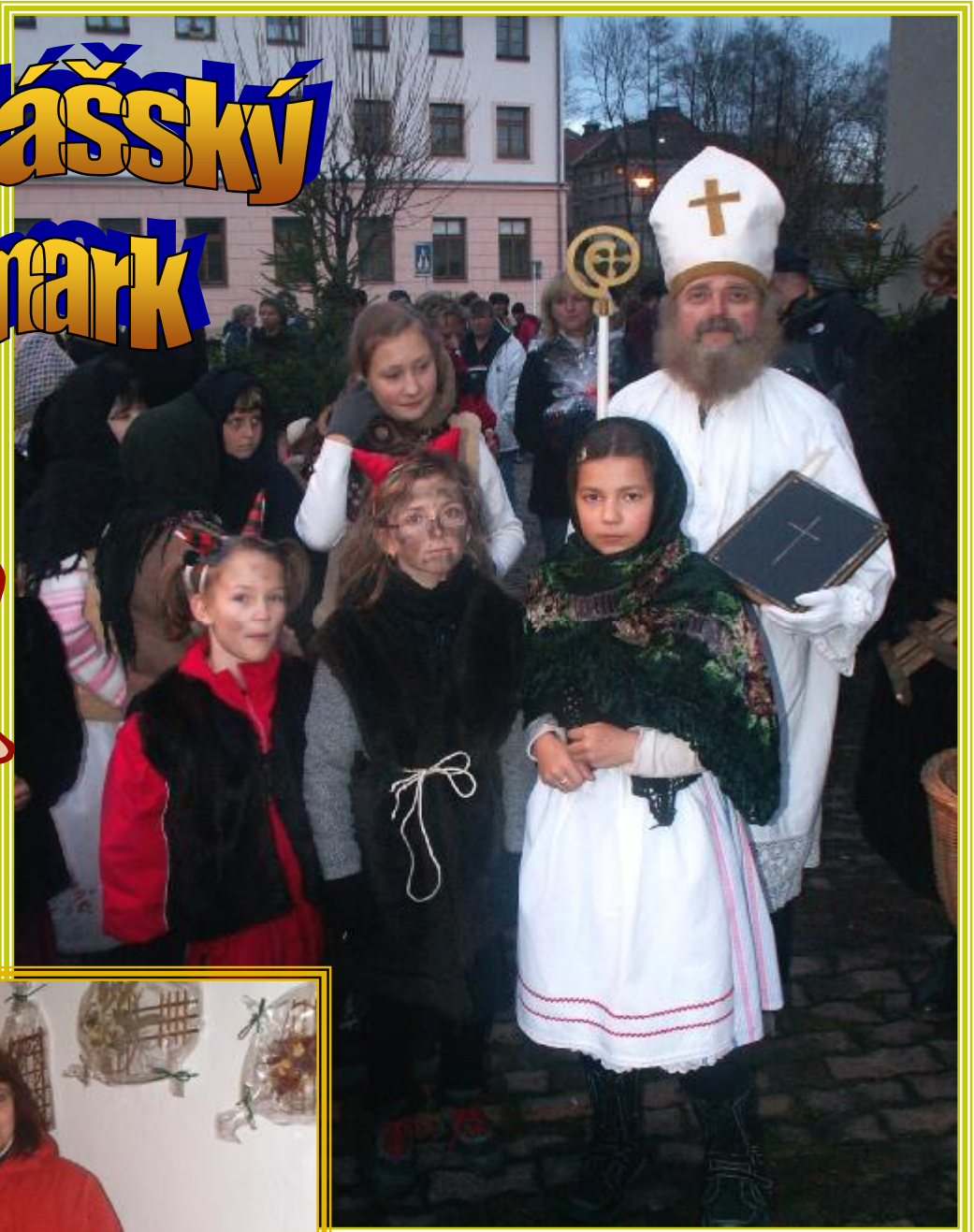

Vážení přátelé, dovoluji mi, abych vás, tak jako v minulých letech, informoval o pořadu vánočních bohoslužeb a akcí ve farnosti Dolní Čermná. Snad nemusím zdůrazňovat, že jsou na ně srdečně vítáni všichni lidé dobré vůle bez rozdílu náboženského přesvědčení, vždyť právě Vánoce jsou nejlepší možností, jak k sobě najít novou společnou cestu. Věřím, že během vánočních svátků bude ve farním kostele sv. Jiří v Dolní Čermné již nainstalováno v lavicích elektrické vytápění a zpříjemní tak přítomným čas bohoslužeb i jiných akcí. V kostele sv. Jana Křtitele ve Verměřovicích se v této době připravuje ozvučení celého chrámového prostoru. Konečně tak dojde k naplnění slibu, který jsem jako farář dal před několika lety svým farníkům.

Pavel Seidl

Název vánoční akce ve farnosti Dolní Čermná	datum	den	hodina	místo konání
Štědrovečerní bohoslužba pro děti – zpívané lidové koledy.	24.12.2008 Štědrý den	středa	16,00	kostel sv. Jana Křtitele Verměřovice
Zpívaná Česká mše vánoční Jakuba J. Ryby „Hej mistře, vstaň bystře!“ Účinkuje místní chrámový sbor.	24.12.2008 Půlnoční bohoslužba	ze středy na čtvrtek	24,00 v noci	farní kostel sv. Jiří Dolní Čermná
Slavná zpívaná vánoční mše svatá. Účinkuje místní chrámový sbor.	25.12.2008 Boží hod	čtvrtek	10,30	farní kostel sv. Jiří Dolní Čermná
Rytmická, zpívaná vánoční mše sv. v podání dolnočermenské mládeže.	26.12.2008 sv. Štěpána	pátek	10,30	farní kostel sv. Jiří Dolní Čermná
Vánoční posezení při sklence vína - aneb „Připijme na lásku sv. Jana“.	27.12.2008 sv. Jana	sobota	19,00	fara Dolní Čermná
Bohoslužba zaměřená pro děti a rodiče u příležitosti jejich svátku.	28.12.2008 sv. Rodiny	neděle	10,30	farní kostel sv. Jiří Dolní Čermná
Tradiční šachový turnaj (10. ročník) o „Cenu dolnočermenského faráře“.	30.12.2008	úterý	od 15,00	fara Dolní Čermná
Děkovná bohoslužba na závěr občanského roku 2008.	31.12.2008 Silvestra	středa	16,00	farní kostel sv. Jiří Dolní Čermná
Obřad žehnání vody, křídly a kadidla při bohoslužbě.	6.1.2009 Tří Králů	úterý	18,00	farní kostel sv. Jiří Dolní Čermná
Slavná zpívaná mše svatá na konci vánoční doby. Vzpomeneme památku Jana Hampla, bývalého sbormistra v Dolní Čermné. Účinkuje místní chrámový sbor.	11.1.2009 Křtu Páně	neděle	10,30	farní kostel sv. Jiří Dolní Čermná

Mikulášský jarmark

Cesty k Betlému

Nejkrásnější svátky v roce – Vánoce – si bez postavených jesliček snad ani neumíme představit. Jejich tradice u nás sahá až do poloviny 16. století. Poprvé je u nás postavili jezuité v pražském Týnském chrámu.

Historie je ale mnohem vzdálenější – narození Ježíše Krista v městě Betlémě se poprvé objevilo v evangeliích Matouše a Lukáše. Zvlášť podrobný popis Lukášův se stal námětem častého vyobrazení od počátku letopočtu. První zobrazení Panny Marie s Ježíškem na stěnách římských katakomb pochází už z poloviny 3. století. V českých zemích se objevil v románském Kodexu vyšehradském z 11. století. Kořeny betlemářství vycházejí z těchto výjevů.

Kolébkou betlemářství je Itálie. První podnět k vánočnímu stavění jesliček (později nazvaných Betlém) dal podle legendy sv. František z Assisi počátkem 13. století. Rozhodl se po návratu z Betléma ve Svaté zemi, že by chtěl věřícím zprostředkovat radost z Kristova zrození. A tak v jeskyni na hoře Alverno nedaleko italské obce Greccio postavil první jesličky a sloužil zde půlnoční mši svatou, kde mluvil o narození Páně, Synu Božím i království na zemi ...

Tato událost byla prý podnětem pro vznik tradice stavění jesliček v době Vánoc. Sochař Arnolfo da Cambio jako první v roce 1291 vymodeloval na církevní zakázku pro chrám Santa Maria Maggiore v Římě sochy Marie, Ježíška, Josefa, dvou zvířat zahřívajících novorozeně a tři krále přicházející s dary. O sto let později se už tato

novinka začala velmi rychle šířit po kostelech, ale i palácích a domech šlechty po celé Itálii – všichni toužili mít scénu narození Páně v době vánoční. Betlémy se začaly rozšiřovat v německy mluvících zemích a později i do frankofonních zemí a Španělska. Ve střední Evropě byla Praha první, kde se rozhodli jezuité postavit Betlém – v roce 1560 se objevil v kostele sv. Klimenta na Starém Městě.

Česká betlémářská nej ...

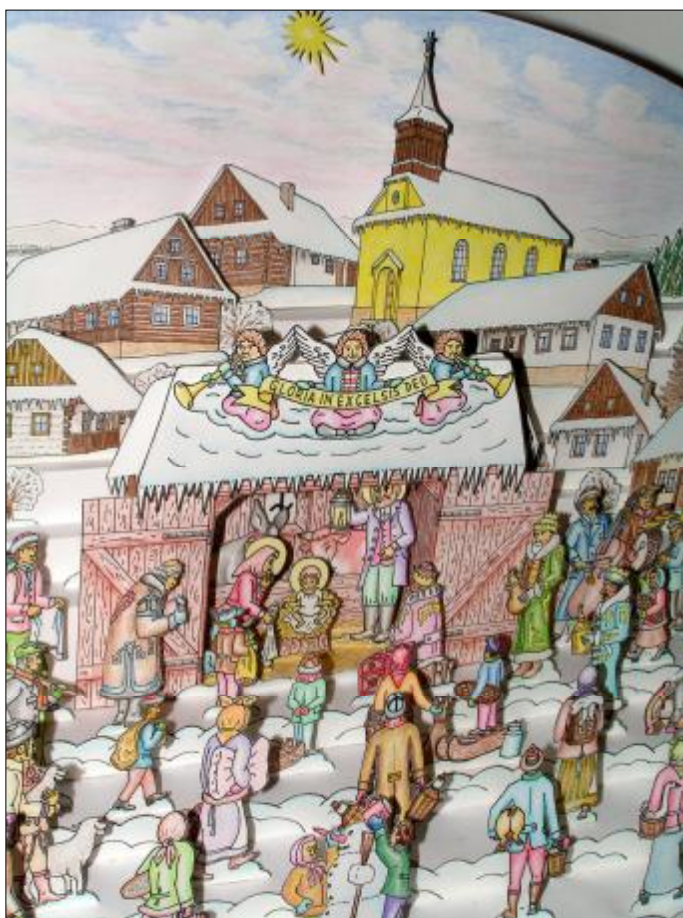
Nejznámější a nejslavnější je tzv. Proboštův betlém, který je vystaven v Muzeu betlémů v Třebechovicích pod Orebem (mezi čtyřmi stovkami dalších rozhodně nepřehlédnete!). Už v roce 1967 vzbudil obrovskou pozornost na Světové výstavě v Montrealu, byl vystaven i v Londýně a v roce 1999 byl vyhlášen Národní kulturní památkou. Tři muži jménem Josef stáli u jeho zrodu – Probošt, Kapucián a autor mechanismu Friml. Pracovali na něm plných čtyřicet let, figurky jsou z lipového a hruškového dřeva.

Největší mechanický betlém u nás, ale i na světě je v Jindřichově Hradci. Ze 1.398 figurek lidí a zvířat je sto třicet tři pohyblivých, ale bohužel jako celek je betlém, velký šedesát metrů čtverečních, velmi křehký, protože skály jsou z papíru. Jeho autor punčochářský mistr Tomáš Krýza na něm pracoval přes šedesát let podle vlastní fantazie a celý výjev byl doslova jeho celoživotním dílem.

Nejmenší betlém vyrobila z perníkového těsta (z žitné mouky a horké vody) Jarmila Brhlíková z Teplic. Miniaturní betlém, který má rozměry 21 mm x 18 mm a jehož stylizované postavičky Svaté rodiny jsou vysoké 12 mm, umístila do skořápky od lískového oříšku.

Největší vyřezávaný betlém pochází z dílny řezbáře Jiřího Halouzka z Rýmařovska na Jiříkovsku. V zahradní galerii U Halouzků stojí betlém, kde je téměř sto padesát figur (každá z jednoho kusu kmene) v životní až nadživotní velikosti – např. Josef měří dva metry a slon, který je vyrobený ze dvou stromů, váží půl druhé tuny.

Nejrozsáhlejší expozice betlémů ze soukromých sbírek v České republice je v Muzeu betlémů na Karlštejně. Nejvzácnější a také nejstarší je zároveň atypický, stojí v barokní skříňce a střed betlému tvoří scéna obřízky Ježíška. V muzeu jsou i betlémy z netradičních materiálů, např. chleba, perníku, cukru či vosku. Je jich víc než padesát a nejstarší jsou až sto padesát let staré.

Největší loutkový betlém (tzv. královský) je umístěn také v Muzeu betlémů na Karlštejně na ploše 80 m² a vše se v něm hýbe. Kulisou je hrad Karlštejn s podhradím, loutky jsou vysoké 30 – 60 cm a pohybují se v ději složeném z historických událostí, legend a fantazie. Je vymyšlený přímo pro podkroví barokního domu z 18. století, který býval farou.

Nejstarší betlémářská tradice sahá do východních Čech, odkud pocházejí slavné jesličky z Třebechovic, Poličska, Kralicka nebo Českořebovska. První betlémy zde vznikaly už počátkem 18. století – slavný je Tomšův, který tvůrce zasadil do zasněžené krajiny, čímž velmi připomíná Ladovy nebo Alšovy betlémy. Předlohou pro postavičky byli místní lidé a pro prostředí zase lokalita v České Třebové – nejstarší čtvrť U kostelíčka. Unzeitigův mechanický betlém se řadí mezi tři pohyblivé unikáty u nás.

Největší betlém na plátně byl objeven na barokním Kuksu. (Kuks už proslavil nedaleký Braunův betlém vytesaný přímo do rostlého kamene.) Malovaný deskový betlém je jedinečný svojí velikostí – jsou to celkem tři plátna, kdy největší má výšku zhruba čtyři metry a k němu patří sedm dřevěných malovaných desek. Původ betlémů není jasný, jedná se zřejmě o lidové baroko a nejstarší části asi pocházejí z druhé poloviny 18. století.

Poděkování za účast na „Balónkové akci“

Jak jistě víte, agentura Agency Je5, muzeum rekordů a kuriozit Pelhřimov a Radio Frekvence 1, zorganizovaly pokus o rekord, kdy bude v jeden okamžik vypuštěno do vzduchu co nejvíce nafouknutých balónků s přáním Ježíškovi. Zúčastnilo se 270 organizací.

Za výbor Sboru dobrovolných hasičů v Dolní Čermné bych chtěl poděkovat všem, kteří se zúčastnili pokusu o rekord a pomohli s počtem 100.858 vypuštěných balónků s přáníčky Ježíškovi několikanásobně překonat rekord loňský. Všechny děti můžete informovat, že Ježíšek posbíral všechna jejich přáníčka a měl radost z tak velkého zájmu.

U nás v Dolní Čermné hasiči nafoukli a účastníkům akce připravili k vypuštění 710 balónků s přáníčky. Po odečtení balónků které před termínem praskly, odletěly, nebo nebyly vypuštěny, jsme k dosažení rekordu přispěli počtem 639 balónků.

Balónky, které nebyly vypuštěny, si odnesli domů účastníci, kteří nepochopili účel akce - co nejvíce balónků s přáníčkem v jeden okamžik vypustit. Těm toto poděkování nepatří.

Poděkování si zaslouží i sestry a bratři SDH, kteří dokázali pokus o rekord uskutečnit.

Všem účastníkům balónkové akce, všem příznivcům hasičů, i všem dalším, kteří tuto zprávu čtou, a hlavně všem dětem, přeji krásné prožití svátků vánočních a krásné "ČESKÉ VÁNOCE S ČESKÝM JEŽÍŠKEM".

Za výbor SDH v Dolní Čermné bratr Jiří Pavlišta

České vánoční obyčeje se představily ve Svitú a v Popradu

Po úspěšném vystoupení Jitřenky při otevírání tradiční výstavy betlémů v Dolní Čermné minulý víkend přijal soubor pozvání zúčastnit se tento víkend slavnostního vánočního koncertu spolu se souborem Jánošík ve slovenském Svitú. Součástí předvánočního hostování byly další dva koncerty v Popradu, v rámci oblíbených vánočních trhů na popradském náměstí.

Pro tento zájezd byl dětský folklorní soubor posílen o členy ústeckého souboru Jaro a určitě to bylo značným přínosem.

Sobotní dopoledne si děti užily v popradském komplexu Aquacity, což bylo i tentokrát silným zážitkem, a to nejen pro děti. Vždyť se jedná o jeden z nejlepších bazénových komplexů ve střední Evropě. Odpoledne pak už bylo ve znamení příprav a zkoušek na hlavní vánoční koncert.

Během téměř jeden a půl hodiny trvajících koncertu se postupně představoval český program v podání našich souborů a poté mladší soubor Jánošík a jeho seniorská složka.

Nápadité vystoupení Jitřenky, doplněné mnoha výborně zvládnutými výjevy se zimní i vánoční tematikou často roztleskaly zaplněné hlediště Kulturního domu ve Svitú. Díky řadě veselých scének se mnohokrát podařilo celé hlediště rozesmát a bylo poznat, že si děti i dospělí vystoupení náležitě užili. Kromě řady tanečních scének v první polovině našeho vystoupení zazněly v závěru mnohé české koledy, které v komorním podání navodily tu správnou atmosféru adventu a blížících se vánočních

svátků. Jánošík již tradičně předváděl své umění především v temperamentních tancích, které nenechaly nikoho klidně sedět. Vánoce pak přiblížili v části programu, nazvaném Betlehemci, ve kterém se pastýři dozvídají o zvěstování příchodu Ježíška a poté se mu jdou poklonit a odevzdat své dary. Koncert byl ukončen společným zpěvem koledy Tichá noc a nutno říci, že lepší závěr snad ani nemohl být.

To, co bylo záměrem společného vánočního koncertu - propojit vánoce v podání českých zpěvů, tanců a scének předvánočního času s temperamentem slovenského folkloru se podařilo. Bylo milé také se zaposlouchat do stejných koled, pokaždé však v trochu rozdílném podání.

(Pevně věřím, že se podobný vánoční koncert uskuteční v příštím roce v našem regionu.)

Druhý den čekaly Jitřenku hned dvě vystoupení, tentokrát v nedalekém Popradu při tradičních vánočních trzích na Náměstí sv. Egídia. Vánoční atmosféra dýchala na celém náměstí, kde k nákupu vánočních dárků vybízelo více než 150 stánků. Na podiu uprostřed náměstí se po celý den střídala řada folklorních souborů, které tak pomáhaly dotvářet příjemnou atmosféru adventu. Děti do vystoupení daly všechny zbývající síly a zvládly připravený program i na malinkém podiu velmi dobře. Při druhém vystoupení dokonce chumelilo, takže idyla předvánočního času byla dokonalá.

Protože se letos jednalo o poslední hostování Jitřenky v zahraničí a tím i poslední větší akci letošního roku, děkuji všem účinkujícím za skvělou reprezentaci a vedoucím Yvoně Rybové, Ivě Moravcové i Ivě Hamplové za bezvadnou přípravu s přáním brzkého nalezení ztracené části nervů při náročné organizaci.

A co na úplný závěr? Nastal čas, kdy je možné vyslovovat přáníčka. Tím naším je, aby nám i v příštím roce nadále pomáhaly uchovávat a šířit krásu lidových písní i tanců v podání dětského folklorního souboru Jitřenka i v rámci festivalu Čermenských slavností - Pardubický kraj, Obec Dolní Čermná, Město Lanškroun a řada podnikatelských subjektů.

Milí čtenáři, dovoluji mi využít předvánočního času k tomu, abych Vám popřál hezké prožití vánočních svátků, pevné zdraví do příštího roku a samozřejmě milé chvíle při setkání s našimi soubory.

Petr Ryba, předseda sdružení Jitřenka

Na jaké plesy se můžeme těšit v příštím roce:

Leden:

16. ledna (pátek) – MATURITNÍ (Gymnázium Lanškroun)

17. ledna (sobota) – SOUSEDSKÝ (Spolek divadelních ochotníků)

31. ledna (sobota) – DĚTSKÝ KARNEVAL (Jednota Orla)

Únor:

7. února (sobota) – HASIČSKÝ (Sbor dobrovolných hasičů)

21. února (sobota) – MAŠKARNÍ (Jednota Orla)

Vyobrazení:

Obálka 1. str.	Malebný statek na dolním konci Dolní Čermné (březen 2005)
Str. 2	Ilustrace Karla Svolinského z knihy „Český rok“
Str. 3	Zimní krajinka (únor 2006)
Str. 4	Pohled na Dolní Čermnou (březen 2005)
Str. 6, 10	Vyřezávané betlémy z lipového dřeva (autor Vlastislav Vyhnálek z Dolní Čermné)
str. 8, 9	Z „Mikulášského jarmarku“ (6. prosinec 2008)
str. 11	Papírový betlém (autor Radko Krejčí z Petrovic)
str. 13	Z balónkové akce (9. prosinec 2008)
str. 14	Jitřenka na Slovensku (prosinec 2008)
str. 16	Paličkový betlém (z výstavy betlémů v roce 2006)

(foto: Vlastislav Vyhnálek)

Dolnočermenský zpravodaj č. 12/2008 prosinec 2008 Vánoční vydání

vydává Obec Dolní Čermná, 561 53 Dolní Čermná
IČO 278734

e-mail: obec [@dolni-cermna.cz](mailto:obec@dolni-cermna.cz)

www.dolni-cermna.cz

odpovědný redaktor a grafická úprava: Marie Vyhnálková

Počet výtisků 550, neprodejné – pro vlastní potřebu

Tisk: GRANTIS, Třebovská 109, 562 03 Ústí nad Orlicí

Registrováno u MK ČR č. E 10103